

Trong loạt bài “Chiến trường Việt Nam, 30 năm nhìn lại”, trong phần trình bày tình hình chiến sự tháng ngày tại mặt trận Quảng Trị mùa hè 1972, chúng tôi đã lược trình một số cuộc hành quân của các đơn vị thuộc Sư đoàn Thủy quân Lục chiến (TQLC). Như đã trình bày, sau khi Sư đoàn 3 Bộ binh và các đơn vị tăng phái rút khỏi Quảng Trị vào đầu tháng 5/1972, Lữ đoàn 369 TQLC đã tiếp ngay tuyến chiến đấu ở bờ Nam sông M. Chánh trong khi chờ đợi Bộ Tư lệnh Quân đoàn 1 và Bộ Tư lệnh Sư đoàn TQLC tái phân trí lực lượng để giữ khu vực gần địa giới hai tỉnh Quảng Trị-Thừa Thiên.

Ngày 4 tháng 5/1972, tiếp theo số báo nhiệm vụ trung tướng Ngô Quang Trưởng, nguyên Bộ Tư lệnh Quân đoàn 4, giao chức Bộ Tư lệnh Quân đoàn 1 thay trung tướng Hoàng Xuân Lãm, Trung tướng VNCH Nguyễn Văn Thiệu đã quy định nhiệm vụ của Bùi Thế Lân, lúc đó đang là Bộ Tư lệnh phó Sư đoàn TQLC, giao chức Bộ Tư lệnh đơn vị trung tướng này thay thế trung tướng Lê Nguyên Khang. Theo tài liệu của trung tướng Ngô Quang Trưởng, thì ban đầu trung tướng Lê Nguyên Khang được đề nghị giao chức Bộ Tư lệnh Quân đoàn 2 thay trung tướng Ngô Du xin nhiệm vụ, nhưng trung tướng Khang đã từ chối, sau đó, ông được bổ nhiệm làm Phó tá Hành quân Trung tướng tham mưu trưởng.

Đội tá Bùi Thế Lân xuất thân khóa 4 Trường Sĩ Quan Trung Bộ Thủ Đức, bổ nhiệm khóa tại trung tướng Ngô Quang Trưởng và các chú trưởng Lê Quang Lương (Bộ Tư lệnh Sư đoàn Nhảy Dù), Nguyễn Văn Địch (Bộ Tư lệnh Sư đoàn 1 BB), Hoàng Trung Hậu (nguyên Bộ Tư lệnh Sư đoàn 21 BB). Trước khi giao chức Bộ Tư lệnh phó rồi cuối cùng là Bộ Tư lệnh TQLC, đội tá Lân là tham mưu trưởng Thủy quân Lục chiến từ năm đầu của thập niên 60 khi binh chủng này còn là cấp Lữ đoàn, ông được thăng đội tá vào năm 1966. Sau khi đảm nhiệm chức Bộ Tư lệnh TQLC được hơn 3 tuần, ngày 28-5-1972, ông đã được Trung tướng Nguyễn Văn Thiệu giao nhiệm vụ sao lên cấp tá ngay tại đơn vị của Bộ Tư lệnh TQLC đặt trong Đồi Núi Huệ. Tân chú trưởng Bùi Thế Lân đã tuyên hứa với Trung tướng VNCH là ông và Sư đoàn TQLC sẽ quy định tái chiếm Cộng Thành trong tay quân thù. Sau gần 3 năm chuyển huy Sư đoàn TQLC, ông được vinh thăng thiểu tướng.

Trung tướng tại mặt trận phía Nam tỉnh Quảng Trị, ngày 4 tháng 5/1972, trung tướng Ngô Quang Trưởng đã họp với tân Bộ Tư lệnh Sư đoàn TQLC Bùi Thế Lân để duyệt xét tình hình. Trung tướng Trưởng đã giao trách nhiệm cho Sư đoàn TQLC chịu trách nhiệm phòng thủ phía Nam Quảng Trị và vùng Bắc Thừa Thiên. Sau đây là một số cuộc hành quân của TQLC tại khu vực chiến tuyến quatern Hải Lăng tỉnh Quảng Trị trong tháng 5 và tháng đầu tháng 6/1972. Phần này được biên soạn dựa theo tài liệu của Trung tâm Quân sự Lục quân Hoa Kỳ, bài viết của cựu trung tá Trần Văn Hiến, nguyên Trưởng phòng 3 Sư đoàn TQLC và tài liệu riêng của VB.

Tài liệu Bùi Thị Lân, Sự đoàn TQLC và cuộc các đợt tấn công CQ

Hôm đầu tháng 5/1972, phòng tuyến M. Chánh đã trở nên sôi động khi Công quân tập trung lực lượng tấn công vào các vị trí phòng ngự của các Tiểu đoàn 3,8 và 9 TQLC, bắt đầu huy động 369 TQLC và các pháo đài của Tiểu đoàn 3 Pháo binh TQLC vào hai ngày 21 và 22 tháng 5/1972. Ngày hôm tiếp, Công quân chuyển mũi dùi tấn công sang phía Tây-vùng trách nhiệm của L. đoàn 258 TQLC. Trong ba ngày liên, CQ dàn trận tấn công giữa ban ngày nhưng đã trở thành mục tiêu cho Pháo binh và Không quân Việt M. tiêu diệt bộ hạ lực lượng hùng hậu.

Trong khi trận chiến ở phía Tây thu hẹp khu vực trách nhiệm của L. đoàn 258 TQLC còn đang sôi động, đợt tấn công tiếp theo nhằm triệt hạ lực lượng phòng ngự hướng Đông, tại vùng Bùi Thị Lân và bắt đầu L. nh. S. đoàn TQLC đã tiếp tục hành quân tại khu vực duyên hải quần Hải Lăng. Lực lượng chính là 3 Tiểu đoàn 4,6,7 TQLC theo thu hẹp quy định của L. đoàn 147 TQLC. Theo kế hoạch, ngày 23 tháng 5/1972, toàn bộ Tiểu đoàn 7/TQLC đã tập phòng tuyến M. Chánh di chuyển bằng quân xa đi về phía Nam đến bến Tàu Tân M., cách Huế 5km để tiếp cận hướng Đông, tiếp đó đợt tiếp cận hải vận ra H. m. đi 7 ngoài khơi để chuẩn bị cuộc đổ bộ bằng đường biển. Theo phân nhiệm, Tiểu đoàn này sẽ phụ trách tuyến ven biển, trong khi đó hai Tiểu đoàn 4 và 6 TQLC đợt tiếp cận thẳng vào vùng có địa danh chiến sự "Dãy pháo biển thiu".

Đúng 7 giờ 30 ngày 24 tháng 5/1972, cuộc hành quân khai diễn. Mọi đâu, các pháo đài pháo binh, hải pháo và phi thuyền không quân chiến thuật đã oanh kích với hỏa lực tập thể vào các mục tiêu tại các bãi đổ bộ, trong khi đoàn tàu chở Tiểu đoàn 7 TQLC còn cách bãi 3 cây số. Cùng thời gian này, hai Tiểu đoàn 4 và 6 TQLC và các phi đoàn trực thăng Hoa Kỳ đã sẵn sàng tại bãi đổ bộ chuẩn bị nhập trận sau đó. Để đảm bảo các công việc vận chuyển và triệt hạ hạ tầng phòng không của Công quân quanh các khu vực quân của TQLC, theo sự điều khiển của Ủy ban liên bộ Tham mưu S. đoàn TQLC và H. m. đi 7 đợt trên chiến trường h. m. huy USS Blue Ridge, phi cơ B-52 bay tiếp trợ lực ném bom thả xuống các bãi đáp, lúc đó đoàn tàu đổ bộ còn cách bãi đổ bộ 2 km.

Khi B-52 vừa hạ cánh đợt tiếp oanh tạc, hai đợt tàu đổ bộ, mỗi đợt 40 chiếc cập bãi đổ Tiểu đoàn 7 TQLC lên các bãi đổ bộ. Vừa hạ cánh lên bãi, các Công Binh xung phong tiến chiếm các đồi cát cao, nhanh chóng tấn công các mục tiêu. Công quân bắt đầu công bố tấn công nhưng vẫn cố bám giữ các công sự tác chiến chính để cầm chân Tiểu đoàn 7 TQLC, kế hoạch chiến đấu diễn ra quanh các đồi cát khi các trung đội TQLC tràn lên chiếm các cao địa. Với lợi thế đánh tiếp chiến, hôm 1 giờ sau, Tiểu đoàn 7 TQLC đã làm chủ trận địa, đánh bắt CQ ra khỏi vùng đồi cát ở phía Đông khu vực hành quân, hạ sát tiếp cận hơn 50 CQ, bắt sống 10 tù binh.

Cùng lúc đó, Tiểu đoàn 4 và 6 TQLC đã trực thăng vận xuống khu vực giao điểm của hai hướng là 555 và 602, mặt địa danh đã đi vào chiến sự với cái tên gọi là “Dãy phòng tuyến thiu”. Tại đây, trong thời gian từ 1965 đến 1972 đã xảy ra chiến tranh ác liệt giữa lực lượng VNCH, chính quyền và các đội dân vệ CSBV. Trước tháng 7 năm 1954, mặt địa danh chiến sự này đã xảy ra chiến tranh kéo dài hơn 1 tuần lễ giữa lực lượng Nhảy Dù Pháp và trung đoàn 95 Việt Minh (CSVN).

Trên cơ sở của cuộc chiến quân ngày 24 tháng 5/1972, ngay khi vào vùng hành quân, TQLC đã được ngay với 1 đơn vị của trung đoàn 18 thuộc sư đoàn 325 CSBV, mà thành phần chủ yếu đã rút từ chiến đấu. Do Chiến tranh đã chiếm giữ khu vực này hơn một tháng nên đã tích lũy các địa điểm phòng thủ kiên cố với các công sự giao thông hào liên hòa và các chốt chặn để ngăn ngừa sự tiến công.

Để triển khai các công sự kháng cự của đơn vị hành quân, các đội địa phương Quân lực chiến đấu phải di chuyển và lưu động chiến đấu, rồi tiến công bắt đầu theo mô thức đường Đông kích Tây. Đến ngày 30 tháng 5/1972, Quân lực chiến đấu đã làm chủ nhiệm vụ bố trí trận địa tại khu vực giao điểm nói trên. Cuộc hành quân Sóng Thần 6-72 chấm dứt ngày 31/5/1972 sau khi 3 Tiểu đoàn 4, 6 và 7 TQLC triển khai phòng thủ tuyến Mỏ Chánh.

Cuộc chiến bắt đầu ngày 6 tháng 6

Trong chiến sự của Sư đoàn Quân lực chiến đấu VNCH, ngày 6 tháng 6/1972 đã trở thành ngày lịch sử khi 4 Tiểu đoàn Quân lực chiến đấu vượt sông Mỏ Chánh để mở đường cho mặt trận cuộc hành quân quy mô tái chiếm Quảng Trị.

Mục tiêu đầu tiên của kế hoạch tái chiếm Quảng Trị do Bộ Tổng Chỉ huy Quân đoàn 1 vạch ra là các lực lượng VNCH phải kiểm soát được khu vực phía Bắc sông Mỏ Chánh cách Bắc Nam sông Mỏ Chánh ít nhất là 5 km. Để thực hiện giai đoạn này, trung tá Ngô Quang Trưởng đã giao trách nhiệm cho Sư đoàn Quân lực chiến đấu làm lực lượng tiên phong. Khai triển kế hoạch của Quân đoàn 1, chủ tịch Ngô Bùi Thị Lĩnh đã cho triển khai cuộc hành quân vượt sông Mỏ Chánh. Ngày 6 tháng 6/1972, 4 Tiểu đoàn Quân lực chiến đấu đã mở đầu cuộc hành quân Sóng Thần 8-72 bằng cuộc vượt sông Mỏ Chánh dưới sự yểm trợ của Không quân Việt Nam và pháo binh.

Tên sáng ngày 6 tháng 6/1972, oanh tạc của Không quân Việt Nam đã dội bom vào các vị trí của Bộ Chỉ huy quân sự thành phố Hồ Chí Minh, sau đó Pháo binh VNCH đã bắn dồn dập vào các khu vực có dấu hiệu là Công quân đang trú đóng. Sau đợt oanh tạc của Không quân và đợt pháo dồn dập của Pháo binh VNCH, 4 Tiểu đoàn Bộ Chỉ huy quân sự thành phố Hồ Chí Minh và 4 Tiểu đoàn Công binh, có nhiệm vụ thi công và sửa chữa cầu cống, đã các chi đội xa của các chi đoàn Thi công gấp tiến lên yểm trợ. Đến 18 giờ chiều ngày 6 tháng 6/1972, các cánh quân TQLC đã chiếm được các mục tiêu trọng điểm của cuộc hành quân.

Giao tranh diễn ra quy mô lớn. Các đội của Bộ Chỉ huy quân sự thành phố Hồ Chí Minh đi đâu đã tràn lên chiếm các vị trí trọng điểm để làm cầu cho toàn thành phố tiến lên. Giữa trưa ngày 6/6/1972, cuộc tiến quân của Bộ Chỉ huy quân sự thành phố Hồ Chí Minh đã gặp sự kháng cự mạnh mẽ của các trung đoàn Công quân, nhất là cánh quân tiến theo trục hướng số 555 về phía Đông của Bộ Chỉ huy quân sự thành phố Hồ Chí Minh. Theo kế hoạch, tiến sau Bộ Chỉ huy quân sự thành phố Hồ Chí Minh là các đơn vị Công binh, có nhiệm vụ thi công và sửa chữa cầu cống, để các chi đội xa của các chi đoàn Thi công gấp tiến lên yểm trợ. Đến 18 giờ chiều ngày 6 tháng 6/1972, các cánh quân TQLC đã chiếm được các mục tiêu trọng điểm của cuộc hành quân.